

Сталінські Кадри

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому і місцевому Харківському ордену Трудового Червоного Прапора державного університету імені О. М. Горького

№ 24 (859) Субота, 16 червня 1956 р. Ціна 20 коп.

Плоди наполегливої творчої праці

(До підсумків V з'їзду Українського товариства фізіологів, біохіміків і фармакологів)

На V з'їзді Українського товариства фізіологів, біохіміків і фармакологів, який нещодавно відбувся в нашому місті, були широко представлені наукові праці учених Харківського державного університету. Фізіологи, біохіміки, біофізики і представники деяких інших спеціальностей, що успішно розвиваються в нашому університеті, виступили на засіданнях численних секцій з рядом доповідей, які були ухвалено зустрінути з'їздом.

Поруч з вченими старшої генерації — дійсним членом АН УРСР, проф. І. М. Буланкіним, заслуженим діячем науки УРСР проф. В. М. Нікітіним, доц. В. І. Махінським, про результати своїх наукових праць доповіли на з'їзді представники молодшого покоління фізіологів і біохіміків — О. П. Сілін, П. М. Шерешевська, В. П. Корнієнко.

В доповідях І. М. Буланкіна і В. М. Нікітіна знайшли відображення як власні наукові результати, так і наслідки тривалої наполегливої праці їх численних співробітників і учнів — Р. І. Голубицької, С. В. Паріної, Н. М. Новікової, Л. І. Ставицької, А. А. Пашкової і інших. В цьому факті відбилися добрі традиції, початок яким поклав в свій час член-кореспондент АН УРСР проф. О. В. Нагорний — засновник напряму вікової фізіології в Харківському університеті: на кафедрах фізіології і біохімії тварин свято додержують принципу колективності в науковій праці і сміливо притягають до наукових досліджень молодих наукових працівників, аспірантів, асистентів і лаборантів. Кожен вносить свою частку в колективну наукову роботу і тому кафедри фізіології і біохімії тварин щороку дають велику по обсягу і високоякісну наукову продукцію.

Доповідь І. М. Буланкіна, Н. М. Новікової і С. В. Паріної була присвячена особливостям обміну при відновленні і регенераційному синтезі у тварин різного віку. Роботами лабораторії проф. О. В. Нагорного було встановлено, що з віком спостерігається поступове затухання процесів самооновлення, яке виявляється в першу чергу у зниженні білкового синтезу. Здобуті останнім часом дані змусили переглянути попередній погляд на інтенсивність білкового синтезу у дорослих і старих тварин. Виявилось, що зниження синтетичних процесів у старих тварин не відбиває справжніх можливостей синтезу, а визначається внутрішніми факторами, що регулюють ріст організму і його органів в межах відмін, обумовлених видовими особливостями даного організму. Одержані дані свідчать про те, що в середньому і в старому віці потенційні можливості синтезу виявляються значно більшими, ніж це уявлялося раніше.

В доповіді В. М. Нікітіна були підсумовані наслідки тривалих досліджень кафедри фізіології щодо вікових змін біохімізму денервованих органів. Вивчення впливу

денервації органів у тварин різного віку показало, що трофічні впливи нервової системи набувають особливого значення для функціональної і біохімічної повноцінності органу в пізньому періоді індивідуального життя організмів. Денервація м'язів веде до найбільш глибоких порушень в період пізньої молодості і в зрілому віці. Одержані експериментальні результати підтверджують концепцію проф. О. В. Нагорного про виняткове значення нервової трофіки і загальної повноцінності нервової системи для тривалості життя.

Цікаве повідомлення про наслідки своєї багаторічної роботи по дослідженню типів нервової системи у коней зробив на з'їзді доцент кафедри дарвінізму І. Д. Манаков. Застосувавши павлівський метод умовних рефлексів, І. Д. Манаков експериментально довів наявність у коней всіх основних чотирьох типів нервової системи, встановлених І. П. Павловим в досліді на собаках. І. Д. Манаков на основі своїх досліджень опрацював зручну методику точного і швидкого визначення у виробничих умовах типів нервової системи у коней; ця методика може бути успішно використана на державних кінських заводах і на конярських фермах радгоспів і колгоспів.

Доцент кафедри технічної фізики університету В. К. Ткач розповів на з'їзді про опрацьовані ним деякі біофізичні категорії вивчення крові при різних станах організму. Як доведено сучасною наукою, різні зміни стану організму супроводжуються відповідними електрофізичними змінами в крові. Вивчення цих змін дозволяє накреслити нову методику дослідження складних фізико-хімічних процесів, що властиві певним фізіологічним і патологічним станам організму. Проведені В. К. Ткачем дослідження показали відмінність стійкості розчинів крові при різних станах людей і тварин.

Всі доповіді вчених Харківського університету були прослухані делегатами з'їзду і численними гостями з великим інтересом і увагою. Наслідки наукових досліджень фізіологів і біохіміків нашого університету мають не лише велике науково-теоретичне, але і важливе практичне значення. Вони використовуються радянською медициною, яка одним із своїх основних завдань вважає боротьбу за доголіття, за здорову працездатну старість, за зниження захворюваності. Вчені нашого університету також вносять свій цінний вклад в цю велику благородну справу.

З задоволенням відзначаючи успішний виступ учених Харківського університету на V з'їзді Українського товариства фізіологів, біохіміків і фармакологів, ми чекаємо від талановитого і працездатного колективу кафедр фізіології і біохімії дальшої наполегливої натхненної праці на благо нашої любимої Батьківщини. До нових успіхів, товариші!

Йде сесія

На хімічному факультеті триває сесія. Гарячою роботою зайняті студенти I, II, III і V курсів.

Успішно склавши державний іспит з основ марксизму-ленінізму, випускники готуються до держіспиту за спеціальністю.

Математику складають першокурсники. І хоча й сильно вони хвилювалися, поки що все йде нормально.

А для другокурсників вже половина сесії (2 іспити) позаду. Нещодавно вони успішно склали математику. Особливо впевнено, обгрунтовано відповідали Кругляр, Гейц, Бланк та ін.

Багатьох студентів III к. можна побачити зараз в ЦНБ — попередю серйозний екзамен з органічної хімії.

І. ВОЗНЕСЕНЬКА, наш кор.

В ПРИЙМАЛЬНІЙ КОМІСІЇ

Пройде небагато днів і почнуться вступні іспити для бажаючих вчитися на заочному відділі нашого університету.

Цього року підготовча робота була проведена заздалегідь і значно ширше, ніж в минулі роки. Через Київське радіо, через республіканські і обласні газети було оголошено про набір студентів і умови прийому; в районі різних областей України і сусідніх областей РРФСР були надіслані об'яви з умовами прийому; робітники заочного відділу докладно і акуратно відповідали на кожне письмове або усне запитання бажаючого вступити до вузу.

Ще не закінчився набір, але деякі підсумки вже можна підвести. Так, в цьому році (і це дуже хороше) серед 353 осіб, що подали заявки, 207 — вчителі з спеціальною середньою або неповною вищою освітою. Серед них багато учасників Великої Вітчизняної війни, демобілізованих воїнів.

У ставках, річках та озерах Харківщини є до сорока видів риб, значна частина яких має промислове значення. Найкращою і найпоширенішою в нашій області породою є короп. Спільно з коропом живе не всяка риба. Наукова організація рибного господарства полягає саме в тому, щоб заселити ставки і водойми такими

породами риб, які з погляду використання поживи не конкурують між собою. Такою рибою, зокрема, є чудеський сиг. Короп майже не споживає планктону; тимчасом для чудеського сига планктон — основний вид поживи. Ось чому науковим співробітникам кафедри гідробіології цікаво було провести акліматизацію північного сига в водоймах Харківської області.

Сиг — холоднолюбна риба. На його батьківщині — в Ладозькому і Онезькому озерах та Псковсько-Чудеській водоймі — температура води ніколи не перевищує 17 градусів; у наших ставках влітку температура води доходить до 28—30 градусів. Отже треба було вивчити, як сигові риби поводитимуть себе в нових умовах; треба було методами направлено виховання виробити у сигів нові властивості і з покоління в покоління закріпити їх, при звичайті до нових кліматичних умов.

— Акліматизація сигів на Україні, — розповідає завідувач кафедри гідробіології університету доцент О. Д. Масловський, — справа давня: вперше їх завезли до нас у тридцятих роках, заривили Дніпровською водоймою, та пересадка виявилася невдалою — через деякий час сиги з басейну зникли. Чотири роки тому ми завезли півторамісячних мальків сига-ладоги і сига-чудеського, пустили в Лозовеньківську водойму. Мальки добре акліматизувалися, показали високий ріст: однорічні риби в нашій водоймі за вагою дорівнювали дворічним сигам на батьківщині.

З цього часу почалася систематична робота над акліматизацією сигів. Щороку співробітники кафедри завозять по 300—600 тисяч

Для літнього відпочинку

Ми звернулись до члена місцевого т. Паніровської з проханням розповісти нашим читачам про те, які можливості має місцевком університету для організації літнього відпочинку викладачів і працівників вузу.

Ось що вона нам розповіла:

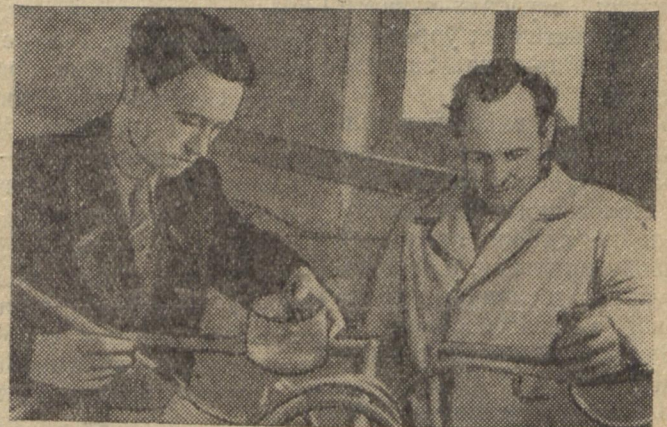
Як і в минулі роки, місцевий комітет університету ще в листопаді-грудні надіслав заявки на путівки в санаторії і будинки відпочинку на 1956 рік, певна кількість їх вже одержана. Звичайно, задовольнити всіх під час самих гарячих місяців (липень-серпень) ми не зможемо, тому що за цей період університет одержує тільки 35% річної кількості путівок. І ми намагаємось розподіляти путівки так, щоб ті, які потре-

бують санаторного лікування, використовували для цього і інші місяці року.

Всього в 1956 році місцевий комітет одержить 17 пільгових санаторних путівок і 35 — в будинок відпочинку «Южное».

Місцевий комітет має можливість на протязі року видати 135 членам нашого колективу повноплатні путівки в будинок відпочинку «Южное». В розпорядженні місцевого є ще коло 30 повноплатних на різні курорти СРСР для тих, яким необхідно пройти певний курс лікування.

Любителі мандрувати можуть через ДСТ «Буревісник» придбати туристські путівки на різні маршрути, а бажаючим мандрувати в машині місцевком має можливість дати путівки в пансіонати Криму і Кавказу. Місцевий комітет докладе всіх зусиль, щоб добре працюючий в цьому році наш колектив культурно, цікаво, з користю для здоров'я провів свій відпочинок.

НА КАФЕДРАХ

Ці явища треба було вивчити на нових породах риб.

Акліматизація сигових риб

Досліди 1955 р. показали, що шоквою температурою для чудеського сига є 29,3—30,3 градуса

(різна температура в різні місяці). Шокова температура характеризується тяжким загальним розладом усіх життєвих функцій організму, — вона звичайно веде до загибелі риб. Учені-дослідники розрізняють ще так званий температурний поріг живлення сигів. Останніми дослідями кафедри, ще не опублікованими, встановлено, що загальна температура зона живлення для молоді сигів лежить між температурами 1—2 градуси взимку і 28—28,5 градуса влітку. Це — ті межі, в яких процес живлення ще не порушується.

Акліматизація сигів проводиться в чотирьох колгоспних ставках нашої області: колгоспу імені В. І. Леніна, Нововодолазького району, колгоспу «Більшовик», Валківського району, колгоспу імені В. І. Леніна, Дергачівського району і колгоспу імені І. В. Мічуріна, Богодухівського району. В одному з ставків минулого року виволоно до 800 кілограмів чудових «переселенців» з півночі.

Аналогічні роботи по акліматизації північних видів риб проводить Український інститут ставкового і озерно-річкового рибного господарства в водоймах Київської області. Влітку цього року доцент Г. Л. Шкорбатов виїде до рибгоспу Українського інституту «Пуца-Водня», де проведе порівняльні дослідження сигових риб.

В плані п'ятирічних досліджень кафедри гідробіології — акліматизація північних видів сигових риб у ставках і озерах Ворошиловградської та Сумської областей.

П. КОСТЮК.

На фото: доц. Г. Л. Шкорбатов (праворуч) працює в лабораторії.

Допомагаємо будівельникам

Згідно з рішенням партійного і комсомольського комітетів ХДУ, починаючи з 5 червня кожного дня 25 студентів працюють на будівництві нового корпусу нашого університету.

Завжди організовано, сумлінно, з волею працюють історики, геологи, філологи.

3 честю виконаємо свій обов'язок

Нещодавно на засіданні партійного комітету ХДУ було заслухано звіт секретаря комітету комсомолу університету т. Корж про хід підготовки на факультетах до від'їзду в колгоспи.

З великим ентузіазмом згоджуються студенти попрацювати по 10 днів влітку в підшефних колгоспах Дергачівського району. Партійні організації факультетів разом з комсомольським і профспілковим активом провели значну підготовчу роботу. Були створені спеціальні комісії, які розробили докладний план від'їзду, розподілили студентів по змінах так, щоб університет надавав допомогу трудівникам села на протязі всього літа.

Особливо добре підготувались факультети філологічний та романо-германської філології.

Гірше справа на історичному і радіофізичному.

Всього літом на колгоспних ланах попрацюють 1834 студенти нашого вузу.

В урочистій обстановці від'їжджаючим будуть вручені комсомольські путівки.

Першими 16 червня їдуть третьокурсники історичного факультету.

На виробничу практику

Практика студентів в 1956 році проводиться так, як того вимагають сучасні потреби народного господарства.

Для практики підібрані передові підприємства і заклади. Програма практики переглянута в дусі її наближення до виробництва, в дусі допомоги виробництву як промисловому, так і сільськогосподарському.

Проходження практики студентами університету майже не переривається на протязі всього року.

В січні—квітні проходили практику студенти-економісти в статистичних управліннях України, на заводах Харкова.

В квітні ж виїхали в колгоспи Харківської і Сумської області студенти III і IV курсів біологічного факультету. Вони не тільки проходили польову практику, а й допомогли колгоспникам в боротьбі з довгоносом — шкідником бурякових плантацій.

В травні і червні починається період масової практики.

Вже 18 травня виїхали на

Вже котрий раз ви набираєте номер університетського комутатора. Вам терміново треба поговорити з науковою частиною, і ви ще і ще раз крутите коліщатко, тикаючи пальцем в 3-36-76. Але у відповідь — все ті ж часті звуки. Нарешті ваше терпіння не витримує, ви зола кидаєте трубку на ричаг і відправляєтесь у головний корпус для очної розмови...

Так було зовсім недавно. Дозвонитися з міста в університет, або одержати у комутатора місто було проблемою.

— Це й недивно, — розповідає технік університетського комутатора т. Васильєв. — Адже ми мали всього одну вхідну і одну вихідну лінію.

Працівники комутатора бачили, що при такому становищі вони неспроможні забезпечити нормальний зв'язок. А такий зв'язок надто потрібний: в головний корпус дзвонять з кафедр, з факультетів, з інститутів та підприємств міста. Щохвилини лунає 4—5 викликів. У кожного невідкладна справа. Особливо напруженою буває середина робочого дня.

„Комутатор...“

Тепер робота університетського комутатора значно покращилась. Всі помітили, що з деякого часу в головний корпус додзвонюватись стало легше. Тепер уже не треба нервувати: ви набираєте 2-72-01 і у відповідь чуєте вичікувальний голос чергової телефоністки: «Комутатор...» Ваша розмова відбулась.

Немало довелось попрацювати для покращення роботи комутатора техніку Олександрю Трохимовичу Васильєву. Він сам міняє мон-

Наша країна має велике, добре організоване сільське господарство. За роки Радянської влади значно зросла і зміцніла соціалістична сільськогосподарська система.

Здійснюючи накреслені у вересневому (1953 р.), лютево-березневому та липнево (1954 р.), в січнево (1955 р.) пленумах значні міроприємства, радянський народ за останні два роки минулої п'ятирічки помітно зрушив сільське господарство вперед. Якщо за перші три роки 5-ї п'ятирічки виробництво зерна зросло всього на 1%, тобто фактично стояло на місці, то у 1955 році воно вирросло в порівнянні з 1954 роком на 22%.

Все це являє тільки перший крок в крутому піднесенні сільськогосподарського виробництва у СРСР. Директиви XX з'їзду партії передбачають ще більший зріст виробництва продуктів землеробства та тваринництва.

Вирішальною умовою успішного розвитку всього сільського господарства є зріст виробництва зерна. Директиви XX з'їзду ставлять завдання довести в 1960 році валовий збір зерна до 11 мільярдів пудів (180 млн. тонн).

В 1955 році врожайність зернових в Німецькій Демократичній Республіці та в Чехословаччині склали по 25 центнерів з га. Якби на площі зернових в 126,4 млн. га, яку ми маємо, нам вдалося досягти врожаю тільки в 16—17 центнерів з гектара, то уже в 1955 році ми змогли б зібрати 12 мільярдів пудів зерна.

Другим джерелом збільшення виробництва зернових є освоєння цілинних і перелогових земель. Освоєння цілини не вимагає великих капіталовкладень і тому забезпечує виробництво найдешевшого хліба в країні.

Важливим засобом збільшення виробництва зерна, особливо фуражного, є збільшення площі під

таж ліній, багато чого переробив. Тепер комутатор університету має 7 ліній замість двох.

З 8 години ранку, до 7 години вечора можна почути відзив університетського комутатора. Це добросовісно працюють його чергові телефоністки тт. З. М. Кочеткова та О. І. Тюріна.

— Не все, звичайно, дається легко в нашій роботі, — розповідає т. Васильєв. — Дуже важко, наприклад, тримати в порядку порівняно велику апаратуру комутатора, коли вона втиснена в таке мале приміщення — повернутися ніде.

Тов. Васильєв розповів нам також, що працівники комутатора скоро переселяться в нову будову університету. «Це буде комутатор, розповідає досвідчений технік зв'язку, у кілька разів більший від того, який діє зараз у головному корпусі. Якщо тут ми маємо 100 номерів, то в новому корпусі комутатор буде обслуговувати 400 телефонів. Зв'язок буде здійснюватися автоматично. Кожен апарат через певну цифру буде зв'язаний з містом.

Вже не треба буде просити комутатора, чекати його відповіді — набирай певний номер і говори.

Г. МАТВИЧУК.

Розвиток сільського господарства в шостій п'ятирічці

кукурудзою, яка є дуже врожайною культурою. Під кінець 6-ї п'ятирічки посівні площі кукурудзи будуть доведені у нас до 28 млн га (проти 18 млн в 1955 році). Цим буде вирішена проблема вироблення 4 мільярдів пудів фуражного зерна.

Зрештою, скорочення строків посіву зернових до 4—5 днів, а терміновості збирання до 7—8 днів дозволить в 6-й п'ятирічці одержати додатково з кожного гектара по 2 центнери зерна, або сотні мільйонів пудів з усіх масивів площ. Ще 700—900 млн пудів зернових можна буде одержати при роздільному збиранні 40—50% посівів колоскових в країні.

Таким чином, розрахунки показують, що поставлене партією завдання одержати 11 млрд пудів зерна в 1960 році цілком реальне і може бути вирішене достроково. Тільки Україна по Директивах XX з'їзду КПРС повинна виробляти 2,1 мільярда пудів зерна в 1960 році.

Великі завдання поставлені XX з'їздом КПРС і в галузі виробництва технічних культур. Вже зараз СРСР за розміром виробництва льону, цукрових буряків, соняшника займає перше місце в світі, а по виробництву бавовни-сирцю — друге місце після США.

Однак зріст потреб нашої промисловості в сировині вимагає значного збільшення за п'ятирічку виробництва льону — на одну третину, а бавовни і цукрових буряків — більше ніж на половину.

В 6-й п'ятирічці передбачається також значне розширення виробництва картоплі та овочів. З метою покращення постачання міського населення картоплею, овочами та молоком ставиться завдання поширити і створити нові молочно-овочеві та картопляні зони навколо великих міст і промислових центрів.

Створення могутньої зернової бази, розширення посівів кукурудзи, а також підвищення врожайності багаторічних та однорічних трав створюють реальну основу для крутого піднесення тваринництва. Збільшення виробництва важливих продуктів тваринництва в новій п'ятирічці повинне досягти збільшення в середньому по СРСР у 2 рази.

Виробництво молока збільшиться майже в два рази, головним чином за рахунок підвищення удоїв на одну корову та за рахунок збільшення поголів'я корів.

В нашій країні все ще низькі удої молока на одну корову. В 1953 році вони склали в середньому 1000—1050 кг на рік, а в США в минулому році — 2400 кг. Прекрасні результати роботи країн доярок країни свідчать про те, що досягнення в найближчі роки високої удоїстості корів в СРСР — цілком реальна справа. 50 доярок радгоспів Харківської області в 1955 році одержали більше ніж по 4 тис. кг молока від кожної корови.

Завдання нового могутнього піднесення сільськогосподарського виробництва, поставлені XX з'їздом КПРС, можуть бути вирішені успішно при всебічній допомозі робітничого класу, соціалістичної держави колгоспному селянству. В 6-й п'ятирічці держава вкладає в сільське господарство величезну суму — 120 млрд. карбованців. Промислові підприємства за п'ятирічку дадуть 1 млн 650 тис. тракторів в переобчисленні на п'ятнадцятисильні (більше ніж за перші чотири п'ятирічки разом), 810 тис. зернових і кукурудзяних комбайнів (більше чим за минулі 25 років) і багато інших складних сільськогосподарських машин.

В цих умовах ще більше зростає роль МТС в колгоспному виробництві. Підвищується їх відповідальність за виконання колгоспних планів виробництва і заготівель продукції. З 1956 року в ряді областей МТС (в тому числі і МТС Харківської області) переводяться на господарський. Це сприяє підвищенню відповідальності робітників МТС за роботи, які вони проводять в колгоспах,

і економічної зацікавленості МТС в наслідках колгоспного виробництва.

Висока механізація виробничих процесів дозволить підняти за п'ятиріччя продуктивність праці в радгоспах на 70% і в колгоспах майже в два рази.

На основі підвищення продуктивності праці і значного збільшення продукції землеробства і тваринництва, грошові і натуральні доходи колгоспників в 6-й п'ятирічці повинні зрости не менш ніж на 40%.

Озброєний історичними рішеннями XX з'їзду КПРС, радянський народ з великим патріотичним піднесенням перетворює в життя величезні плани дальшого розвитку народного господарства СРСР. Яскравим прикладом цього служить ініціатива робітників сільського господарства Воронізької області, які підрахували свої ресурси і можливість і взяли зобов'язання подвоїти виробництво м'яса за один рік і молока за півтора роки.

Патріотичний почин вороніжців зустрів повсюди гарячу підтримку серед сільських трудівників України. Вони взяли на себе почесні зобов'язання — достроково виконати завдання 6-ї п'ятирічки по виробництву продуктів тваринництва і вже в 1956 році зрівняли з минулим роком збільшили в 2 рази виробництво м'яса, в три — свинини, а виробництво молока — в півтора рази.

В 1957 році виробництво молока на Україні повинно зрости порівняно з нинішнім на 39%, а з 1955 р. — в два рази. Набагато зросте також виробництво свинини (в 1,5 рази). В республіці в наступному році передбачається відкормити 12 мільйонів свиней, тобто в 6 разів більше, ніж в 1954 році.

Значним внеском в рішення цих завдань являються зобов'язання робітників сільського господарства нашої області. В цьому році вони борються за те, щоб зібрати зернових культур в колгоспах з усієї площі посіву по 18,5 ц з га (кукурудзи — по 25 ц з га), одержати по 23 ц свинини в живій вазі на кожні 100 га пашні, по 160 ц молока на 100 га сільськогосподарських угідь, або по 1750 кг на кожну фуражну корову.

Велика роль передової радянської агробіологічної науки в полегшенні боротьби трудящих сільського господарства за дострокове рішення завдань, поставлених XX з'їздом КПРС. Значною допомогою сільськогосподарському виробництву в нашій країні являються праці вчених біологічного факультету ХДУ по акліматизації сигових риб в водоймищах Харківської і інших областей України (кафедра гідробіології, доц. Масловський і доц. Шкорбатов), акліматизації усурійського шовкопряда, (ця робота проводиться під керівництвом молодого вченого доц. Шахбазова) і ін. Науковими працівниками факультету підготовлено ряд монографій і практичних інструкцій по боротьбі з шкідниками сільського господарства, різноманітними захворюваннями злакових рослин, застосування мікроелементів для підвищення врожайності зернових культур.

В опублікованому 8 травня цього року Зверненні ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР до всіх робітників сільського господарства нашої країни з усією силою підкреслюється, що зараз наступив вирішальний момент в забезпеченні реального виконання рішень XX з'їзду КПРС по виробництву сільськогосподарських продуктів.

Республіканський з'їзд спеціалістів сільського господарства, що відбувся в Києві, закликав всіх фахівців сільського господарства і вчених Радянської України внести гідний вклад в успішне здійснення історичних рішень XX з'їзду КПРС.

Нема сумніву, що робітники радянської науки відгукнуться на цей заклик новими творчими ділами.

В. КУПЛЕВАХСЬКИЙ,
кандидат історичних наук.

Перевіряється
робота
комсомольської організації

День був такий яскравий, такий соняшний, що нам, зібравшись пройти з фотоапаратом по факультетах, хотілося зустріти тільки радісні обличчя. І треба сказати відразу, що наше бажання здійснилось: серед студентів майже не було засмучених невдачею, а серед викладачів в цей день ми не зустріли незадоволених відповідями.

Сесія йшла своїм нормальним ходом, і чіткий ритм пульса її життя відчувався на кожному факультеті.

Незадовго перед сесією на сторінках нашої газети викладач історичного факультету кандидат історичних наук В. Довгопол розповів про практичні заняття студентів III курсу з історії СРСР. Нам захотілося узнати, як же третьокурники-історики складуть цей відповідальний іспит. І виявилось — труди не пропали марно. Систематичне вивчення матеріала, підготовка до практичних занять, семінарів зробила знання глибокими і твердими.

фото № 1

ходили при високій активності студентів. Деякі, як наприклад, Крайнікова, підтягнулись до іспиту, догнали товаришів. І тільки на один серйозний недолік вказує т. Іваницька — слабкий розвиток навичок усної мови. Більше читати, перекладати, перекладувати радить вона студентам.

Ми проходили по коридорах різних факультетів, і всюди у дверей

групи схвильованих студентів (похвилюєшся, коли зараз йти відповідати), і серед них, звичайно, вже ті, що склали. Тепер це — «смільчаки», які доводять товаришам, що хвилюватись ні до чого, нічого страшного нема, «а коли ти чого-небудь не зрозумів, давай я тобі швиденько поясню».

Біля однієї з аудиторій царить урочиста тиша, обличчя студентів строгі і навіть, коли придивитися,

яскравим світлом революційної теорії всі життєві явища.

Микола Перепелиця, Лідія Осмачка, Світлана Володіна, Леоніла Колесник, Вадим Сорока і інші п'ятикурсники англійського відділу факультету романо-германської філології відповідають впевнено, спокійно.

Не у всіх в ці дні гаряча пора сесії. IV курс біологічного факультету нещодавно повернувся з села, де приймав участь в боротьбі з довгоносиком — шкідником цукрових буряків, а тепер студенти цього курсу зайняті роботою над дипломами. А вже стільки дослідів треба провести, зробити самостійні висновки!

Напис: «Тихше! Йде дослід», зупинив нас перед однією з дверей. А коли, дждавшись його закінчення, зайшли, не пожаліли про те, що прийшлося затриматись — так цікаво і захоплює розповідь нам Тоня Шевченко про свої догляди над кроликами, про вироботку у них умовних рефлексів (фото № 4).

А поряд під керівництвом доц. В. Г. Шахбазова працюють її однокурсниці Галя Колодяжна та Катя Лісовенко (фото № 5). Їх тема — вивчення генетики тувового і дубового шовкопряда. Видовствених зелених гусениць на нас не зробив особю приємного враження. Але коли дівчата з жаром розповіли про користь, яку ці «тварини» приносять, про важливість і необхідність вивчення їх особливостей, ми навіть з якою-то повагою поглянули на зелені комочки, які зосереджено поїдали дубові листя.

Так, видно, що викладачі біологічного факультету, зокрема кафедри дарвінізму, вміють прище-

Фото № 2

Відповіді студентів, в основному продумані, чіткі, часто далеко виходили за межі підручника. Яскраво, з врахуванням особливостей історичного періоду розкриває складне питання свого білета П. Тригуб; прекрасне знання першоджерел, праць І. В. Леніна почувачається в відповіді студентки Колесник. Наш нежданий приход й каплі не забентежив відповідав-

Фото № 3

шого в ту мить секретаря комсомольської організації курсу т. Обломея — його спокійна, докладна відповідь свідчила про прочні знання (фото № 1).

Але, на жаль, так серйозно до навчання відносяться не всі. Так, Просолупов, безуспішно, правда, хотів скористатися шпаргалкою, намагаючись тим самим скривдити менш за все викладача, а в основному — себе (йому ж потім працювати). Взагалі, треба сказати, що недостатньо все ж ведеться у нас ще боротьба з шпаргалкою, недостатньо суворо. Але таких — одиниці.

Ось за стіл екзаменатора сідає В. Акімова, Комуністка, яка пройшла важкий і благородний путь війни солдатом-добровольцем, вона добре знає ціну права на навчання, поважає рідний вуз, гаряче любить свій основний предмет — історію СРСР. Ми не знаємо результатів її відповіді, але можна не сумніватися, що ще одна заслужена «п'ятірка» з'явиться в її заліковій книжці.

Поряд, в сусідній аудиторії, викладачу С. С. Іваницькій другоккурсники-економісти складають іспит з німецької мови (фото № 2). Екзаменатор відповідями задоволений, почувачається ретельна підготовка. Це можна було передбачити вже й на передекзамінаційних консультаціях, які про-

солідні. Це випускники — шуміти і по-дитячи хвилюватися їм не личить, та й екзамен вони складають відповідальний — державний іспит з основ марксизму-ленінізму (фото № 3).

Треба сказати, що в цілому на всіх факультетах державні іспити з основ марксистсько-ленінської теорії пройшли успішно і свідчать про те, що завтрашні робітники різних спеціальностей, філологи і хіміки, геологи і економісти, які випускаються нашим вузом, твердо оволоділи не тільки своєю майбутньою професією, але й наукою, яка озброїть їх стойким світоглядом, допоможе освітити

Фото № 4

Фото № 5

плувати своїм вихованцям велику і справжню любов до майбутньої професії. І скажу вам по секрету, що коли вийшли з лабораторії, я широким жестом показала, що я не студентка біофаку, і не можу зайнятися на кафедрі дарвінізму такою цікавою роботою. А як же це важливо, коли людина любить свою професію так, що може любов'ю і повагою до неї заразити інших. Любить як саму велику і важливу справу свого життя.

А у третьокурниць економічного факультету Л. Павлової, І. Семеняк, А. Григор'євої сьогодні особливо радісний настрій. Ще бі тільки-що складено іспит з історичного матеріалізму. Попереду, правда, ще немало тривожних

«відмінно» і «добре». Це — не випадковість. В групі склався хороший, дружний колектив, студенти навчилися поважати один одного, пишатися честю групи. І в цьому значна заслуга комсорга Сизова.

Як завжди, глибокі і прочні знання виявив під час іспитів студент Володимир Ульянов (група теоретиків). Ульянов недарма вважається одним з кращих студентів курсу. Всі сесії він складає тільки на відмінно. З перших же днів навчання в університеті він наполегливо, систематично працює. Ульянов ніколи не обмежується тим, що чує на лекціях, він завжди багато читає додаткової літератури — книги, журнали як радянські, так і зарубіжні.

Високі знання показали студенти Ковалевська, Шишова, Іванов, Віннік та інші.

Однак ще не всі комсомольці відносяться сумлінно до оволодіння своєю спеціальністю, до занять. Дехто все ж, як Рашевський, Кульчицький, Кладковий і деякі інші працюють нижче своїх можливостей. Зараз студенти-фізики IV курсу проходять виробничу практику на заводах, в науково-дослідних інститутах. Практика покаже, наскільки добре вони оволоділи своєю спеціальністю.

В. ДИМУДСЬКИЙ,
секретар комсомольського бюро
IV курсу фізико-математ. ф-ту.

Два іспити

Для студентів 4-го курсу весняна екзаменаційна сесія має особливе значення: вона якби підсумовує все пройдене, бо ж слідуючий, 5-й курс — останній, він потребує серйозних знань, наполегливої праці.

Студенти четвертого курсу філологічного факультету розуміють це. Вже здано два складних іспити з історичного матеріалізму і з політекономії. Як завжди, група «В» хороше підготувалась до сесії. Жоден з студентів ще не одержав «трійки». На екзамені з істмату викладач т. Куліков поставив 11 «відмінних» і 12 «добрих» оцінок. Найбільш тверді знання показала комсорг групи Люда Баня. Високо були оцінені і відповіді студенток Лук'янової, Підлесної, Нікуліної, Дрільонк. Менш впевнено відповідали Бережна і Пунін. Це перш за все пояснюється тим, що Бережна, а особливо Пунін рідко на протя-

жі семестру відвідували семінарські заняття, не завжди сумлінно готувались до них.

Другий іспит — з політекономії соціалізму група склала теж успішно, однак все ж нижче своїх можливостей. На семінарських заняттях на протязі року активність багатьох студентів була невисокою, що свідчило про нерегулярні заняття. А штурмовщина в оволодінні таким складним предметом, звичайно, не дала блискучих наслідків. І тільки ті студенти, які систематично займалися під час семестра — Черкасова, Баня, Іваницька — відповідали продумано, чітко.

Попереду ще три іспити. Треба сподіватися, що група приложить всіх старань до того, щоб сесією, а з нею й четвертий курс, закінчити успішно.

Л. БОЛЕСЛАВСЬКИЙ,
студент IV курсу
філологічного ф-ту.

днів, але сьогодні — заслужений відпочинок. Ось тільки вислухають шуткове-урочисте поздоровлення Вані Мазура (фото № 6) і побіжать. Справ-то немало. І морозиво треба з'їсти, і в кіно піти, і просто погуляти. В університеті іде сесія. Декому вона при-

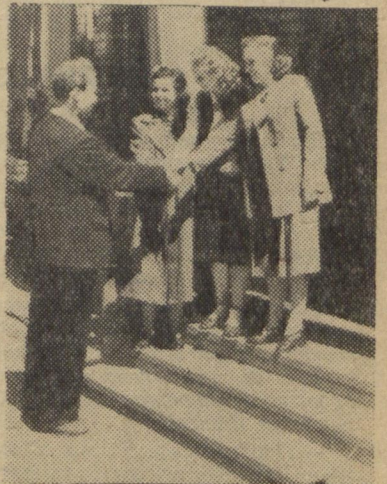

фото № 6

носить неприємності. Її бояться лідарі. Але для основної маси наших товаришів сесія — цікавий, напружений і, коли хочете знати, радісний період студентського життя.

Текст Л. МЕЖОВОЇ.

Фото О. КУЗІНА.

Відповідь

За селом — левада,
річкою схолджена,
Ген широкий степ
Розстав у даліні,
В клубі спів лунає,
юністю народжений.
Чому ж ти мовчиш,
скажи мені?
Чути шум дерев
і подих ночі темної,
Десь вогні розрізують
сутінь вітру...

Чом не подаруеш
хоч усмішки теплої,
Чому рвеш
схвильовано траву?
...Вийшла молодь з клубу,
піснею чарована,
М'яко завмираючи,
стихли голоси...
Жадана усмішка
врешті подарована!
А на віях —
краплі чистої роси...

Л. БОЛЕСЛАВСКИЙ

Задумчиво светятся люстры,
Снежинок в окне хоровод.
Симфония Моцарта грустно
Куда-то из зала зовет.
Зовет... Но кому же известно,
Что в сердце, куда ни поиду,
— Манящая давняя песня
И очи в девятом ряду.
Те очи... Их встретил когда-то,
Я с ними расстаться не смог
И в память свидания спрятал

Простой календарный листок.
Когда-то... Весна пролисталась...
Но дня не забыл я того,
Хоть даже от встреч не осталось
Мне, кроме листка, ничего.
А давняя песня смеется
И манит окончить ее.
...Прости мне рассеянность,
Моцарт,
Я слушаю сердце свое.

Я назначал девочке встречу,
Она с улыбкой отвечала,
Что к дяде в этот самый вечер,
Она приехать обещала.
Я отложил свиданье на день,
Но оказалось, что, к несчастью,

В тот день придет
к ней тетя Надя,
Чтобы поехать к тете Насте,
Что есть еще одно задание
И что у брата именины...
Ах, чтоб не выйти на свиданье,
Одной достаточно причины.

Я все тебе поздно, как видно,
сказал,
Но к прошлому нет поворота.
Напрасно с надеждой смотрю я
в глаза,
Пытаясь увидеть в них что-то.

Так поздней порой, когда слишком
темно
И в комнате лишь
Освещение, —
Не видим мы улицы, глядя в окно,
А только свое отраженье.

Це важлива справа, тов. Ярошенко!

Знову закінчили свою роботу гуртки дитячої художньої самодіяльності, і діти відпочивають до серпня.

На черзі лише заключний вечір, на якому оголошуються підсумки минулого року і плани на наступний рік. А підсумки досить значні: в танцювальному гуртку поставлено 7 танцювальних номерів: угорський, вальс Мошковського, український, іспанський, вальс квітів, танець з м'ячем, матроський. В гуртку художнього слова вивчено дітей вести конференс, також поставлено п'єсу, яку ми покажемо в наступному році, виховані хороші читчі художніх творів — Вадім Демарма, Міша Плоткін, Ілюша Веїнковецький, Лора Шутенко, Люда Гонча.

рова і інш. В вокальному гуртку, який працював лише 3 місяці, вивчено дві пісні сольні — Гаяля Махнева і Вадім Демарма, а також дві пісні у виконанні ансамблю хлопчиків. Цей гурток відвідують також і дорослі члени нашого колективу — тт. Кукалевська, Олексієва, Богданова, Циганкова і інші. В наступному році цей гурток ще поповниться за рахунок дорослих.

Діти за останній час набагато виросли в загальному своєму розвитку, дисципліні, художньому смаку.

За минулий сезон гуртки дитячої самодіяльності дали 10 концертів, брали участь в огляді університетської самодіяльності. Всі виступи дітей мали великий успіх

у глядачів. Нашим вихованцям ми намагаємось прищеплювати почуття прекрасного, любов до літератури, музики.

Не могу не сказати про повне ігнорування цієї роботи з дітьми з боку культкомісії МК — персонально т. Ярошенко. За весь час роботи т. Ярошенко не відвідала жодного нашого заняття, не цікавилась ані нашими турботами, ані нашим повсякденним життям. На засіданнях МК жодного разу не ставилось моєї інформації про цю роботу, а між тим я вважаю її єдиною жвавою роботою в галузі культроботи нашого МК.

Гадаю, що в наступному році ця байдужість зміниться на більш чутливе ставлення до роботи з дітьми. Може тоді наша культкомісія МК подумає, що можна б зробити стенд фотографій, випустити фото-газету, завести альбом щорічної роботи з дітьми. Та чимало ще чого цікавого можна зробити коли зникне байдужість.

Н. ВОРОНЦОВА,
художній керівник дитячої самодіяльності

Енергійно працювати над поліпшенням викладання іноземних мов в університеті

(Підсумки обговорення статті Л. Л. Гельфенбейна «Вище рівень викладання іноземних мов в університеті»)

26 листопада 1955 р. наша газета вмістила статтю Л. Л. Гельфенбейна «Вище рівень викладання іноземних мов в університеті». Вмістивши цю статтю, редакція закликала викладачів іноземних мов, завідувачів спеціальними кафедрами, деканів факультетів, працівників факультету романо-германської філології, методистів, студентів і аспірантів виступити в обговоренні цієї статті.

В редакцію надійшло багато відгуків, більша частина яких опублікована. Так, в газеті виступили заслужений діяч науки УРСР зав. кафедрою органічної хімії проф. Є. С. Хотинський («Науковець повинен знати іноземну мову»), зав. кафедрою іноземних мов університету М. А. Шитова («Про викладання іноземних мов в університеті»), старший викладач французької мови О. І. Водоп'янова («Старанно вивчати граматику», «Для розвитку навичок усної мови»), ст. викладач англійської мови М. В. Пилпекій («Самостійна робота студента над англійською мовою», «Вивчення англійської мови на

хімічному факультеті») і ряд інших.

На жаль, незважаючи на важливість піднятих питань, ані декани факультетів, ані кафедри факультету романо-германської філології не визнали за потрібне висловити свої думки з цього приводу. Мало виступило також завідувачів спеціальними кафедрами інших факультетів. А вони повинні бути зацікавлені в поліпшенні викладання іноземних мов в нашому університеті.

Радянська громадськість жваво цікавиться цими питаннями. Нещодавно «Літературна газета» вмістила цілу добірку — «Треба знати іноземні мови»; багато матеріалів вмістили інші центральні і обласні газети, зокрема наша педагогічна преса. Зовсім недавно на цю тему виступив і центральний орган Комуністичної партії Радянського Союзу — газета «Правда».

Які ж висновки можна зробити з обговорення стану викладання іноземних мов в нашому університеті та заходів для його поліпшення?

Всі автори статей згодні з тим, що іноземні мови — важливий засіб опанування досягненнями світової науки і техніки, зміцнення культурних зв'язків між народами, що вивчення іноземних мов — справа великої державної ваги. В той же час всі визнають і те, що в нашому університеті цій важливій справі приділяється ще мало уваги.

Справді, у плани роботи Вченої ради університету кілька разів вносилося питання про викладання іноземних мов в університеті, але цей добрий намір і досі не здійснився. Факультетські вчені ради також не цікавляться цією справою; виняток становить лише вчена рада хімічного факультету, яка серйозно, по-діловому обговорила питання про викладання іноземних мов на факультеті і прийняла ряд конкретних рішень, які до того ж сумлінно виконуються.

Місцевий комітет університету також обговорив питання про стан викладання іноземних мов, але далі обговорення і прийняття куцої резолюції справа не пішла.

В ряді статей правильно ставиться питання про те, що існуюча система і методика викладання іноземних мов не можуть забезпечити задовільних результатів. Зокрема, погано стоїть справа з розвитком навичок усної мови. Авторі цілком справедливо висують вимогу про збільшення учбового часу на розвиток усної мови.

В ряді статей відзначається, що методика викладання іноземних мов в середній і вищій школі — майже однотипна, майже нічого не робиться для її пожевлення. Всі автори згодні, що необхідно створити умови для того, щоб випускники вільно володіли хоча б однією іноземною мовою.

Кілька статей присвячені також питанню вивчення іноземних мов аспірантами. Авторі їх відзначають, що постановка вивчення іноземних мов в аспірантурі серйозно відстає від вимог життя. Необхідно опрацювати єдину програму навчання, яка б охоплювала вивчення мови з початкових класів середньої школи і до старших курсів вищих учбових закладів за принципом спадковості.

Підводячи підсумки обговорення, редакція вважає, що ректорат, деканати, методичні комісії, спеціальні кафедри, факультет романо-германської філології і кафедра іноземних мов повинні більш енергійно боротися за поліпшення стану викладання іноземних мов в університеті. В межах діючих учбових планів і сітки учбових годин можна і треба здійснити ряд ефективних заходів, спрямованих на розвиток навичок усної мови, можливо, за рахунок скорочення надмірно роздутото граматичного матеріалу. Факультет романо-германської філології повинен подати в цьому серйозну допомогу кафедрі іноземних мов.

Треба вітати ініціативу кафедри іноземних мов, яка приступила до організації мовних гуртків на факультетах. Наприклад, на біологічному факультеті успішно працює гурток по вивченню англійської мови для асистентів, лаборантів і наукових працівників Інституту біології (керівник гуртка викладач тов. Кімelfельд). Цю ініціативу треба поширити на всі факультети.

Цілком зрозуміло, що справа поліпшення викладання іноземних мов — це не місцева, тільки університетського масштабу справа. Тут потрібні заходи загальнодержавного характеру. На жаль, міністерства, що повинні займатися цим питанням, досі мало реагують на критику в пресі, не вважають на ціллі пропозиції.

Треба спільними зусиллями боротися за поліпшення стану викладання іноземних мов в нашій країні в цілому, в наших вузах, зокрема.

Кафедра іноземних мов, ректорат і вся громадськість університету повинні настійно ставити перед вищими органами питання про необхідність внести серйозні принципи зміни в існуючу систему вивчення іноземних мов знизу доверху. Необхідно створити в нашій країні гнучку і розумну систему навчання іноземним мовам, що враховувала б здібності, нахили, підготовку і інтереси багатьох людей і, зокрема, забезпечувала б випускникам наших вузів і аспірантам досить вільне володіння іноземними мовами.

БУДЬ ЗАЦІКАВЛЕНИЙ І ТИ!

Незважаючи на гарячий екзаменаційний час, спортивні секції не припиняють роботу, тренування продовжуються. Багато хто з спортсменів за час зимових тренувань ввійшов в хорошу спортивну форму, показують високі результати. Зараз дуже важливо продовжувати заняття спортом влітку — тренуватись цілий рік. Таку можливість будуть мати ті спортсмени, які залишаються в Харкові.

Завідувач кафедрою фізкультури і спорту т. Кравченко сказав: «Кафедра дуже зацікавлена в тому, щоб якомога більше спортсменів з тих, що залишаються в Харкові, продовжували відвідувати секцію влітку. Під час літнього відпочинку будуть працювати секції греблі, легкої атлетики. Заняття в них корисні будь-якому спортсмену, дадуть йому можливість зберегти силу, довкість до початку наступного учбового року; тобто до початку регулярних тренувань з «свого» виду спорту».

Цю можливість тренуватися, безперервно, наші спортсмени повинні обов'язково використати.

В. МАТЕЙЧЕНКО,
студ. IV курсу філологічного факультету.

СЛІДАМИ НАШИХ ВИСТУПІВ

ЗА ВИСОКИ ПОКАЗНИКИ У ВЕСНЯНІЙ ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ СЕСІЇ

Під таким заголовком була вміщена в номері від 19 травня передова стаття, в якій підіймалося ціле коло питань підготовки до весняної сесії.

Як повідомив нас заступник декана філологічного факультету т. Шкляревський, деканат вважає, що підняті в статті питання — важливі і своєчасні, що факт недостатньої роботи деканата з студентами, які систематично не відвідували занять з фізкультури, дійсно мав місце. Деканат зробить з критики відповідні висновки.

Редактор Г. ПОПОВ.

Гарячий відгук

Владимирський державний педагогічний інститут. Велика аудиторія. Тут зібрався сьогодні випускники. Виступаючи перед своїми товаришами, секретар комітету ВЛКСМ Володимир Бедов сказав: «Нев'яною славою покрила себе Комуністична Спілка молоді. Її руками побудоване і назване в її честь місто Комсомольськ-на-Амурі. Комсомольці за заклик партії звершили чудесний трудовий подвиг в боротьбі за освоєння цілих і перелогових земель.

Комсомольці першими з числа багатомільйонної молоді Радянського Союзу відгукнулися на заклик партії і уряду поїхати на освоєння східних і північних районів країни.

Вже десятки наших студентів — членів ВЛКСМ подали заяви з проханням направити їх на роботу в Сибір, Казахстан, в райони Крайньої Півночі.

— Пройде місяць, і ми одержимо дипломи, — сказала студентка фізико-математичного факультету Лена Кашуріна. — Почнеться самостійне трудове життя, сповнене творчих дерзав. Я хочу поїхати на одну з будов Крайньої Півночі.

— Я хочу працювати на одній з будов Сходу, — сказала студентка літературного факультету Людмила Белова. — Ми, майбутні вчителі, прикладемо всіх зусиль, щоб життя в далеких районах було більш цікавим, радісним, щоб легше було боротися з труднощами, а книга, пісня і музичний інструмент змінювали б в години дозвілля відбійний молоток і штурвал.

Мітинг закінчився, але ніхто не покидає зал. Лунає нова пісня: «Ждет, не дождется разбуженная ширь, Дело каждому найдется, зовет Сибирь».

К. ЦАРЬКОВА,
«Учительская газета».